

Den sidste entertainer – den første tid

I denne artikel tager Hannibal Munk fat på et spændende biografisk emne: fortællingen om sin morfars, entertaineren Simon Rosenbaums, liv. Når hans morfar selv skulle berette om sine bedrifter, var fokus gerne på tiden efter 1960, efter hans karriere gik godt. Men, som Hannibal Munk påpeger i artiklen, sættes Rosenbaums succesrige karriere først for alvor i perspektiv, når man inddrager historien om hans tidlige karriere og formative år, som var fulde af udfordringer og nederlag.

Af Hannibal Munk

I sommeren 2015 døde min morfar Simon Rosenbaum, 89 år gammel. I *Berlingske Tidendes* nekrolog lød overskriften "Den sidste Entertainer".¹ Man kan ikke sige, at han var mæt af dage, for han havde gang i mange projekter helt frem til kort før sin død. Men han måtte alligevel have sandet på sine ældre dage, at selv ikke han ville leve for evigt. For i 2012 påbegyndte jeg, hans netop historikeruddannede barnebarn, på hans og ikke mindst hans døtres opfordring et omfattende interviewarbejde, der kom til at resultere i 13 timers råbånd skabt over mange eftermiddage i lejligheden på Chr. IX's gade i indre København. Meningen var, at der skulle skrives en bog. Det er endnu ikke blevet til noget. Andre opgaver kom i vejen, ikke mindst arbejdet med min ph.d.-afhandling om satiretegning i den danske dagspresse siden 1924. Og måske var jeg også en smule bange for at skrive bogen, mens han var i live. Ofte kan historikeren ikke både bevare sin integritet og skrive en biografi præcis, som hovedpersonen ønsker det. Det gør det bestemt ikke nemmere for historikeren, når hovedpersonen er dennes morfar. Denne artikel er et første forsøg på at råde bod på min tøven i Simons sidste leveår og på at gå til opgaven med at skrive hans biografi.²

Selvom Simon oprindeligt virkede tilbageholdende med at få skrevet sin biografi, stod det hurtigt klart, at han i praksis havde forberedt sig på et livsinterview i årevis. Han styrede i den grad slagets gang. Det kan tænkes, at det var, fordi det ikke var første gang, den blev fortalt. Særligt to væsentlige dele af hans liv er blevet præsenteret for offentligheden op til flere gange, den ene fordi han var jøde, den anden fordi han var kendt. Den ene var opvæksten blandt den jødiske befolkning i indre København i mellemkrigstiden og besættelsestiden, der kulminerede med flugten til Sverige i oktober 1943.³ Den anden var fortællingen om en succesrig entertainer, kabaretvært, sangskriver, revydirektør, talentspejder, fagforeningsformand og endda også teater- og tv-skuespiller.⁴

Men den del af fortællingen, der i mindre grad er blevet fortalt, er den, der forbinder de to andre. For hvordan gik Simon Rosenbaum fra at være en ung jødisk mand, hjemvendt fra et toårigt, ufrivilligt ophold i Sverige, kun udstyret med talent og et begrænset netværk, til denne succesrige, og ganske centralt placerede, person i underholdningsbranchen? Selvom tidsperioden i Simons

Den sidste entertainer – den første tid

egne øjne sikkert ikke var særlig interessant, kan et sådant spørgsmål som det ovenstående være med til at fortælle en historie, ikke kun om et enkelt menneskes rejse udi underholdningsbranchens svære farvande. Den er et repræsentativt, om end særpræget eksempel på, hvordan en generation af unge hjemvendte jøder, der endnu ikke havde lagt sig fast på en karriere, greb den umiddelbare efterkrigstid an.

Det er altså Simons karriereformative periode, som denne artikel undersøger. Her trækkes i høj grad på mit interview med Simon. Men den suppleres af de adskillige avisudklip og personlige dokumenter, der siden Simons død er blevet bevaret på Det Kongelige Bibliotek.

Tilbage fra Sverige

Efter lidt under to år i eksil stod den 19-årige Simon Rosenbaum igen i København i juni 1945, en måned efter sine forældre. Meget var forandret. Lejligheden på Nørrebrogade, som familien Rosenbaum på otte medlemmer havde boet i før oktober 1943, var optaget af en anden familie, der ikke havde regnet med at skulle flytte ud igen. Rosenbaum-familien, kun med nu to hjemmeboende børn, hvoraf Simon var den yngste, fik allernådigst lov til at bo i det ene værelse, men uden adgang til køkken og bad. Gudskelov fik Simons driftige far, skrædderen Joshua "Shia" Rosenbaum, hurtigt familien ud af den uheldige situation, og familien kunne så småt begynde at reetablere sig i det danske samfund.

Men der var også dele af Simons tidligere liv, der kunne fortsættes. Simon fortsatte som kontorist hos det gamle handelsselskab udi te og kaffe, Moses & Søn G. Melchior, hvor han havde været i lære før flugten. Her havde han blandt andet at gøre med rationeringsmærker og erstatningskaffe. Han blev officielt færdig som kontorelev, da han kom tilbage, selvom han egentlig ikke var udlært. Så i praksis fortsatte han sin lære på kontoret. Samtidig begyndte han at videreudanne sig som handelsmedhjælper på Købmandsskolen og til translator i engelsk om aftenen.

Så Simon havde sådan set travlt med en spirende karriere i handelsstanden. Men i virkeligheden var det noget

andet, der trak. Han ville være noget inden for underholdningsbranchen. Det var ikke en ny tanke. Simon havde, siden han var barn, interesseret sig indgående for musik- og underholdningsbranchen. Han havde primært lært sig selv at spille klaver, og fra 1930'erne deltog han i talentkonkurrencer, hvor han på grund af sin størrelse måtte stå på en ølkasse, for at publikum kunne se ham. Her fik han i øvrigt at høre sætninger som, "Nåh, det var den lille jødedreng, der vandt". Retorikken fra Tyskland havde vundet indpas i Danmark, selvom Simon ikke selv lagde meget i det. Han arrangerede amatørkoncerter og oplæsninger, der dog også havde deltagelse af professionelle islæt, som skuespilleren og instruktøren Sam Besekow og improvisatoren Louis Halberstadt. Begge fik et godt øje til den unge teenager Simon Rosenbaum. De fleste af hans amatøroprtrædere foregik i jødiske kredse, men han fik også kontakter i andre kredse, og i 1939 kom han ind i Radioens Drengekor, hvor han dog ikke var længe. Det var fra begyndelsen den rytmiske musik, der fængede.

Den rutinerede Simon Rosenbaum stråler på scenen ved sit klaver.

Den sidste entertainer – den første tid

Efter flugten til Sverige fortsatte optrædenerne, igen primært gennem jødiske kontakter. Simon spillede til jødiske familiefester og andre komsammener i Malmø-området, nu også med et selvskrevet repertoire. Og gennem en kontakt på Simons midlertidige arbejde hos en manufakturhandler fik han for første gang mulighed for at spille i orkester. Det var en musikalsk disciplin, han fortsatte sammen med sin storebror Salomon, kaldet Svend. Det var derfor ingen overraskelse, at den nu hjemkomne Simon var interesseret i at tage skridtet fuldt ud og skifte en kontorist- og translatørkarriere, der ikke interesserede, ud med en karriere som entertainer. Også selvom denne beslutning, dengang som i dag, ville resultere i en mere usikker økonomisk fremtid.

Dobbeltarbejde og afslag

Det tidligste netværk, som Simon trak på, var det samme som før krigen: de jødiske kredse i København. Det var rygtedes, at Simon i Sverige havde optrådt til jødiske selskaber, og det var derfor oplagt, at denne aktivitet fortsatte i København. Han spillede til konfirmationer og bryllupper, og det var i denne anledning, at han fik inspiration til én af sine tidlige viser, ”Selskabspianisten”, der netop handlede om, og velsagtens gjorde grin med, de forskellige typer, der rejste sig, holdt taler og optrådte.⁵ Alt sammen set fra selskabspianistens syn fra sidelinjen. Kvitteringer og regninger, der er bevaret på det Kongelige Bibliotek, vidner om, at lønnen for en aften var ganske beskeden, vel omkring et par hundrede kroner omregnet til i dag.⁶ Men det var dog en start. Han supplerede selskabspianistlivet med en enkelt orkesteroptræden eller to fra tid til anden.

Det næste netværk, der fik betydning for Simon, havde han fået gennem den karrierevej, han for øjeblikket bestred, og som han ikke ønskede at fortsætte. Han var i kraft af sin stilling medlem af fagforeningen HK og fik nogle kontakter derigennem. Særligt fremhævede Simon selv en ung mand, der havde sit eget bureau, Finn Næsholm.⁷ Næsholm så noget i den unge Simon og støttede ham hele vejen. Han havde kontakter og arrangerede koncerter for Simon, blandt andet i KB-hallen, hvor han optrådte med sin egen sang, ”Mød mig i en vals”, sammen med Radioens Danseorkester. Og når Simon var nedslået,

var medicinen altid at besøge Finn med det samme. Næsholm blev Simons første impresario ud af mange, i en periode, hvor det var svært at slå til.

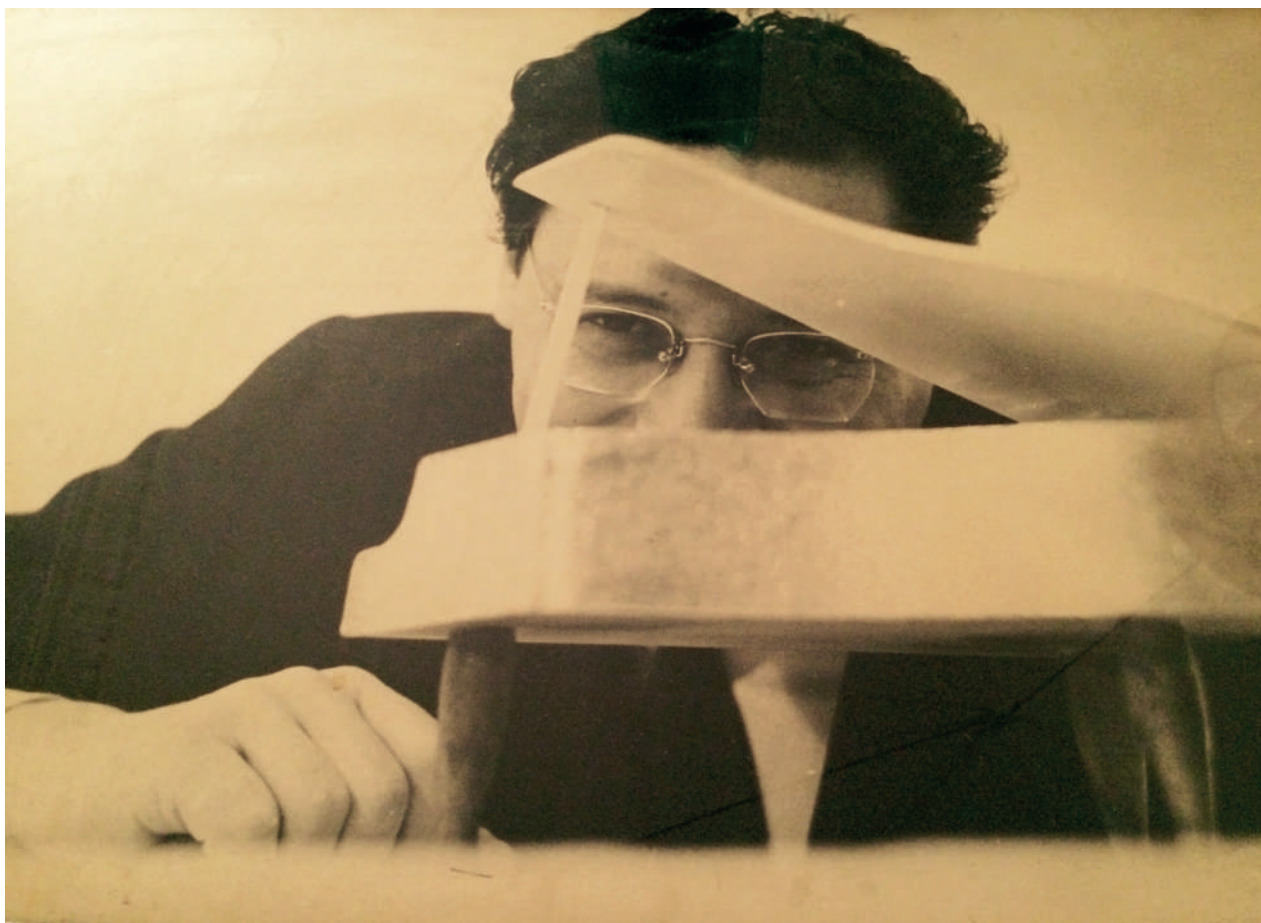
Flere gange blev Simon afvist ved talentkonkurrencer og *auditions*, herunder også af juryer med professionelle dommere som Stig Lommer og Klaus Rifbjerg. Han forsøgte sig ved Studenterrevyen og Journalistforbundets Rundskuedage. Men uden held. I 1950 var pressen til stede ved et talentshow, og her blev Simons tredje hvis ikke netværk så redskab aktiveret: hans efternavn. Børge Rosenbaum, senere Victor Borge, var et populært navn, og enhver person med samme efternavn fik ekstra opmærksomhed. Derfor skrev aviserne allerede dagen efter: ”Er vi ved at få en ny Børge Rosenbaum?”⁸ Det skabte til gengæld en lidt pinlig situation for Simon, for han havde meldt sig syg på arbejdet samme dag for at deltage i showet. Der var dog forståelse på kontoret, der havde en god fornemmelse for Simons egentlige ambitioner. Han nøjedes med at svare, ”influenzaen gik over kl. 15!”.

Slutningen af 1940’erne var altså hektiske for Simon. Han arbejdede fuld tid, uddannede sig om aftenen, optrådte i weekenderne og forsøgte sig ved prøver og talentshow. Oveni det skal det tilføjes, at han i 1948 blev gift med min mormor, Herdis, ungdomsflammen, som han havde mødt før krigen – deres familier kendte hinanden – som han havde opsøgt i Kalmar under krigen, og som han var begyndt at komme sammen med, da de kom hjem. De havde fået tilbudt en lejlighed, men det var nødvendigt at være gift, førend man kunne få lov til at leje den. Så det blev de. Og som Simon noterede i interviewet: ”Det var vi jo ikke så kede af”.

Gennembrud

I 1951 begyndte afvisning at blive til accept. Igen var forbindelsen til fagforeningen på spil, i hvert fald indirekte. Simon kom med i H & K’s Fastelavnsrevy, en semiprofessionel revy under Handels- og Kontoristforeningen, ej at forveksle med det større Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, HK. Det spillede dog også en rolle, at revyens instruktør Christian Gottschalch havde siddet med ved Studenterrevyens optagelsesprøve,

Den sidste entertainer – den første tid

Simon som ung ved sit miniklaver, som han døbte "Simonette".

og han kunne lide Simon. Uheldigvis anså revyen sig selv som så professionel, at den også blev anmeldt som sådan. Og det kunne den ikke holde til. Simon huskede i 2012 anmeldelsen i *Politiken* og sætningen om ham selv, som var den skrevet i går: "Der skal mere end et navn til at blomstre som en Rosenbaum". Det var anmelderen, forfatteren og kulturpersonligheden Knud Poulsen, der var sætningens ophavsmand, så det var en ærgerlig start.⁹

Overskrifterne resulterede dog også i umiddelbart positive reaktioner. Løftet om en ny Rosenbaum lokkede også Cirkusrevyen ud af busken. Direktøren Oscar Holst og den kunstneriske leder Herman Gelin ønskede at se Simon optræde. Efter H & K-revyen havde Simon en række engagementer i København, og desværre mødte Gelin op på den forkerte dag. Simon leverede en dårlig optræden, og han håbede inderligt på, at Gelin eller

Holst var blevet hjemme. Lige inden han forlod stedet, stødte han ind i Gelin, der klappede ham på skulderen og sagde: "De hører fra os". Og som Simon sagde i 2012: "Jeg venter stadig på at høre fra Cirkusrevyen".

Trods de forskellige udfordringer anså Simon stadig 1951 som et så stort fremskridt, at tiden var inde til endegyldigt at tage karrierespringet fra den sikre tilværelse i handelsstanden til underholdningsbranchens ustabile verden. Når Simon senere afholdt jubilæer, og han nåede både 50- og 60-års jubilæum, var det med udgangspunkt i 1951. Det var også i oktober 1951, at Simon meldte sig ind i en ganske anden fagforening, Dansk Solist-Forbund, som var ledet af én af hans mentorer, Louis Halberstadt, og som han selv blev formand for senere.¹⁰ 1951 var altså året, hvor hans alsidige karriere i underholdningsbranchen officielt begyndte.

Den sidste entertainer – den første tid

Det store gennembrud kom året efter, da Simon blev engageret til HK-revyen, en mere professionel variant end sidste års eventyr, hvor også hans navnebror Børge Rosenbaum havde slået sine folder. Her skulle han på en to måneder lang turné med etablerede revyskuespillere, Buster Larsen, Hannah Bjarnhof og Jørgen Weel, Liva Weels søn. Sidstnævnte dannede han et livslangt venskab med. På turnéen stiftede Simon bekendtskab med en lang række andre skuespillere og kulturpersonligheder, som hans mere rutinerede kolleger kendte. Og han fik et godt forhold til HK's fagforeningsformand, senere minister Erling Dinesen.

Problemet blev dog, at da turnéen var slut, havde Simon for første gang ingen indtægt. Han havde intet kontorjob at vende tilbage til. Derfor blev løsningen, at han måtte ernære sig som barpianist på Astor Bar, som han beskrev som "en rigtig luderbar". Selv syntes Simon i 2012 ikke, at der var grund til den store refleksion over dette sceneskift. Men det måtte alligevel have været ejendommeligt endelig at have fået sit gennembrud blandt etablerede folk i underholdningsbranchen for derefter at havne som baggrundsmusik i lyssky omgivelser. Stedet var faktisk så lyssky, at når fjern familie kom på besøg, så vendte de hurtigt om, da de fik øje på Astor Bars nye pianist.

En aften på Astor Bar ringede telefonen. Det var Buster Larsen, og der var nu igen bud efter Simon i de anerkendtes rækker. Astor Bar blev udskiftet med det noget finere Wivex Bar i Tivoli, når ikke der var bud efter Simon fra folk som Larsen. Derefter fulgte endnu en HK-revy, denne gang med Peter Kitter, Poul Thomsen, Toni Biering og en lige så grøn Bodil Udsen. Det var Buster Larsen, der instruerede, og selveste Poul Henningsen havde skrevet revyen. Simon var dog ikke blandt PH's favoritter, og den eneste sang, som blev skrevet til ham, var ifølge Simon det rene bras. PH gad ikke gøre sig umage, når det kom til Simon. HK-revyen 1953 resulterede dog primært i et godt partnerskab med Bodil Udsen, der ifølge Simon passede godt til ham, for han "var en lille mand, hun en stor dame". Partnerskabet førte dem rundt i landet, særligt til Aarhus.

Da han kom hjem fra Aarhus i 1954, var det endnu engang tilbage til tilværelsen som barpianist, denne

gang i National Scala, som Simon ikke huskede som et behageligt sted. Der kom mange politikere, men det krævede faktisk en del overtalelse i 2012 at få ham til at indrømme, at der primært var tale om tidligere modstandsmand og justitsminister Niels Busch-Jensen. Det syntes mærkeligt, at Simon ikke ville udlevere Busch-Jensen 25 år efter dennes død. Om det var, fordi han var tidligere modstandsmand, en hædersmand i en flygtende jødes øjne, er ikke til at vide. Men det mest interessante er dog, at det siger noget om Simons syn på hans arbejdsplads i midten af 1950'erne. Det var ikke værd at nævne, at der kom kendte mennesker på National Scala.

Omrejsende freelancer

De næste års tilværelse mindede til forveksling om de første år af 1950'erne. En usikker freelancekarriere, hvor enkelte optrædere med etablerede stjerner afløste lange nætter som bar- og hotelpianist på diverse etablissementer og vice versa. Forskellen var dog, at Simon gradvist erstattede de københavnske scener med alle de større danske byer. Den ene gang gik turen til Esbjerg, den anden til Kolding. Så var han pludselig i Aalborg i et par måneder. Og Herdis måtte tage den lille Pia, min mor, på armen og møde ham i den anden ende af landet.

Ved en lejlighed, Simon refererede til, var Pia stor nok til at kunne tale, og da hun genkendte sin far på scenen, råbte hun ganske naturligt efter ham. Ifølge Simon var det sidste gang, hun blev taget med. Som han sagde: "Det var ganske ubehageligt". Det kan synes mærkeligt, for at blive genkendt af sin datter er vel ikke den værste ting i verden, også selvom man er på arbejde. Men det siger noget om Simons enorme behov for at værne sin familie mod sin begyndende status som offentlig kendt person. Han satte jernskodder op mellem sit privatliv og sit arbejde. Han forklarede det selv med, at fordi han ikke spillede en rolle, men i stedet optrådte som sig selv, var han i forvejen udsat, fordi publikum følte, at de kendte ham. Men han ønskede ikke, at nogen kendte hans private sider. En enkelt gang lod han et ugeblad fotografere den lille familie i lejligheden i Ryparken – her er vi undtagelsesvist for denne historie fremme i 1960'erne, for Ina-Miriam var også født – og

han fortrød det øjeblikkeligt. Det blev første og sidste gang. Pia har senere fortalt mig, at hun først så ham optræde igen som 14-årig, og da havde hun selv haft debut som sceneskuespiller.

*Portræt af Simon tegnet af Aktuelt's mangeårige tegner
Hans Lollesgaard.*

Tilbage i 1957 etablerede Simon for første gang sin egen kabaret, Hyggepeisen, på Kakadu Bar i Colbjørnsenstræde – i dag en stripbar – sammen med den norske sangerinde Jeanita Melin.¹¹ Han ved klaveret, hun som den ifølge Simon ”voksne” vært. Han engagerede unge skuespillere, som optrådte i en kortere periode ad gangen. Her begyndte han for første gang at få smag for at være talentspejder. Men det holdt kun tre måneder, og det indbragte absolut ingen penge.

De jødiske forbindelser fik endnu en sidste betydning i løbet af Simons formative periode i 1950'erne. Gennem Herbert Pundik fik Simon et engagement i Israel i 1958, hvor han skulle optræde i anledning af 10-året.

Han og familien skulle være der i en måned. Det blev Simons første møde med det Israel, som han i resten af livet forholdt sig forbeholden over for. Han oplevede, at israelerne forsøgte at snyde ham med indtjeningen, og at de behandlede flygtninge fra de arabiske lande uden den omsorg, som Simon forventede. Alligevel var det en fascinerende oplevelse at møde det land, der for så mange jøder både i den umiddelbare efterkrigstid og senere betød så meget. Hjemturen bød på en tur på en flygtningebåd, der var eneste mulighed for at komme hjem til København. Simon blev engageret som pianist på båden, fordi den oprindelige var hoppet fra. Den lille familie kunne kun holde overfarten ud til og med Genova. Resten af turen hjem blev med tog.

Turen havde ikke ført til mere arbejde, og i desperation over ikke at kunne finde tilstrækkelig beskæftigelse til at brødføde familien drog Simon i efteråret 1958 til Stockholm for endnu en gang at forsøge at gøre karriere i det svenske. Gennem Artistformidlingen fik han kontakt til en kabaret, der fandt sted på et skib ved kanalen. De havde tilfældigvis brug for en pianist. Som Simon sagde i 2012: ”Det var helt fantasiagtigt. Det var rent held”. Så der var arbejde i en måned. Men uden familien. En aften kom Lulu Ziegler forbi skibet, og Simon blev tilbudt arbejde på hendes store kabaret i Stockholm. Så kunne han kalde familien op til det svenske. Men selvom det var en lykkelig tid, varede engagementet kun to måneder, som dog stadig i 1958 var en af Simons længere af slagsen.

Fremtiden endelig sikret

Gennem private kontakter var Simon kommet i kontakt med forfatteren Bent From og hans nye kone Ida. De ville gerne starte en kabaret sammen. Simon fortalte i 2012, at der i mange år havde eksisteret en lov om, at etableringer for at holde åbent senere end til klokken et om natten skulle have særlig tilladelse til at være lukket klub med medlemskaber. Den lov var netop i slutningen af 1950'erne blevet ophævet, og som resultat deraf stod flere af de gamle klubber tomme. Simon og From-parret kastede sig over det tidligere Club de Paris, der lå i Kompagnistrædet, og her aftalte de med ejeren Charles Flindt – far til Flemming Flindt – at de skulle

Den sidste entertainer – den første tid

have procenter af entréindtægten. De startede kabaret Natpariseren den 1. februar 1959 og engagerede hurtigt Per Viking, Tony Nuppenau (senere Tony Landy), Louis Mische-Renard, Otto Brandenburg med flere. For første gang var der mere fast hyre i sigte, og Simon havde selv del i at styre løjerne.

Arbejdet krævede dog også sit. Arbejdstiden var fra klokken 23 til klokken fem om morgenen. Simon sov altid, når hans børn, nu snart også Ina-Miriam, der blev født det år, var vågne. Natpariseren lå tæt på jazzstedet La Fontaine, og efter ophævelsen af loven om natklubber havde Københavns byliv virkelig vokset sig til. Det var i begyndelsen af Københavns storhedstid som jazz- og underholdningsmetropol. Og Simon arbejdede lige midt i dette. Det var en fascinerende periode, hvor Simon både kom i kontakt med mange politikere og internationale jazznavne. Simons rolle hos Natpariseren holdt i hele ni måneder, hvilket uden sammenligning var rekorden for længste engagement på det tidspunkt. Han huskede tilbage: ”Hårdt var det. Og det var et mærkeligt miljø. Et underligt ét. Men jeg holdt sgu stilen”.

Han var undervejs begyndt at kigge sig lidt om efter andre muligheder, for han ville have sin helt egen kabaret. En dag gik han ved Jarmers Plads og fandt Restaurant Ny Rosenborg. Her var allerede et glimrende selskabslokale. Og han blev forelsket i det flygel, der stod der. Han solgte idéen til ejerne, som faldt for den. Ligesom med Natpariseren et år tidligere var heldet med Simon, da de faktisk stod og manglede underholdning på stedet. Han aftalte en fast hyre, 150 kr. pr. aften. Han skulle lave et program fra klokken 21 til 01 hver dag, og konceptet MusiCabaret blev søsat den 1. marts 1960.

Den første kontrakt lød på tre måneder. Men MusiCabaret i Ny Rosenborg blev Simons arbejdsplads i hele 10 år. Hans engagement omsluttede de glade 60'ere. Det var her, han for alvor skabte sit navn. Kigger man i scrapbøgerne, ser man tydeligt, at omtalen i aviserne steg betragteligt fra 1960. I slutningen af 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne korresponderede han med politikere, han sympatiserede med, såsom Aksel Larsen og Anker Jørgensen.¹² Og i 2012 fortalte han flere gange om alle de politikere og kendisser, der slog vejen forbi

kabaretten. Og han nævnte dem uden videre ved navn. Det var ganske anderledes end hans fortællinger om barpianisten i 1950'erne. MusiCabaret var Simons egen, og det var et etablissement, han var ovenud stolt over.

Plakat fra Simons MusiCabaret på Ny Rosenborg med tilhørende tegning af Otto Nielsen.

Derfor blev det også ofte historien fra 1960 og frem, som Simon berettede om. Det er oplagt at fortælle om alle sine succeshistorier. Og selvom der var enkelte fejltrin senere i karrieren, herunder et par kuldsejlede revy-eventyr, så var karrieren efter 1960 mindre udfordrende end perioden fra 1945 til 1960. Men den succesrige karriere sættes først for alvor i perspektiv, når man inddrager historien om Simons tidlige karriere. Selvom det ikke er så glamourøst at fortælle om de adskillige nederlag, så gør det historien om den succesfulde Simon Rosenbaum endnu mere imponerende. Og det kan fungere som en inspiration til eftertiden om aldrig at give op og altid forfølge sine drømme.

Den sidste entertainer – den første tid

LITTERATUR

Dahlerup, Ulla
1995 *Dengang familien var alt. Danske fortællinger om erhverv, som er forsvundet*. København: Gyldendal 1995.

AVISER

Berlingske Tidende
Politiken
Aftenavisen

UPUBLICEREDE KILDER

Interview med Simon Rosenbaum, foretaget i 2012.
Det Kongelige Bibliotek, Simon Rosenbaums Arkiv, Æske 23-26.

NOTER

1. *Berlingske Tidende*, 20. juli 2015.
2. Det skal dog nævnes, at der i 2017 blev produceret en dokumentarfilm, "Portræt af Simon Rosenbaum" af Bente Milton, hvor jeg agerer fortæller. Så det er ikke helt første gang, jeg tager fat på Simons eftermæle.
3. For eksempel Dahlerup 1995, s. 69-96.
4. Her er det svært at pege på én enkelt reference, men det var hovedsageligt dette tema, der blev dækket, når Simon var gæst i talkshows på DK4 eller DRK i sine senere år.
5. Dette bekræftes af korrespondancer bevaret på Det Kongelige Bibliotek, Simon Rosenbaums Arkiv, Æske 23.
6. Det Kongelige Bibliotek, Simon Rosenbaums Arkiv, Æske 26.
7. Hvis identitet jeg ikke har kunnet opspore yderligere oplysninger omkring.
8. *Aftenbladet*, 30. november 1950.
9. Det skal rettelig noteres, at den præcise sætning i avisen lyder: "Simon Rosenbaum forsøgte at være morsom ved et klaver, men saa svært det dog er: det er ikke nok med et familieskab for at blomstre som en Rosenbaum". *Politiken*, 25. februar 1951.
10. Det Kongelige Bibliotek, Simon Rosenbaums Arkiv, Æske 23.
11. Simon selv mente, at det var i 1956, men annoncer i *Politiken* afslører, at det nok kun har fundet sted fra 1957. *Politiken*, 1. april 1957.
12. Det Kongelige Bibliotek, Simon Rosenbaums Arkiv, Æske 23.